

ИЗЛАЗИ 15-оги последњег дана сваког месеца на читавом табаку велике 4-не.

Рукописи шиљу се г. Сави Петровићу уреднику, а предплата штампарии А. Пајевића у Нови Сад.

# ГЛАС ИСТИНЕ

Лист за црквене проповеди, хришћанску поуку,  
духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе.

Уредник: САВА ПЕТРОВИЋ.

Цена је листу:  
За Аустро-Угаску:  
на целу годину 2 ф.  
„ пола године 1 ф.  
За Србију:  
на целу годину 5 д.  
„ пола године 2½ „  
Из Србије пред-  
плату прима В. Ва-  
ложић у Београду.

Бр. 22.

У Новоме Саду 30. Новембра 1885.

Год. II.

## ИЗ ГРЧКЕ ЦРКВЕНЕ КЊИЖЕВНОСТИ.

I.

Св. Василије Велики.

(Наставак.)

### ЧЕТВРТА ГЛАВА.

Но сиромаш ретко нађе зајам, јер му богати не верује. Највише се задужују имућни кад се предаду раскошу и попусте женама. Колико се њих за то убију! Колико деце плате очине дугове својом слободом!

Слободан гледам сунце. Па што ускраћујем себи ту слободу живота? Кад се двојица потуку ниједан се тако не склања од удараца свога противника, као што се клони дужник да се не састане са повериоцем, кријући се главом за ступове и зидове.

Како ћу да се израним? вели. Имаш руке, имаш занат. Иди у најам, служи. Има много начина за живот, много прилика. Но ти немаш? Ишти у оних који имају. Али ти је срамота искати? Срамота је узајмити туђе на потрошити. Ја не говорим ово као закон као свето, него хоћу да кажем да је све боље него узајмати. Мрав може да се храни да не проси и да не узајмљује, а пчела од сувишка своје хране даје матици, која од природе нема ни руку, и незна ништа радити. А ти, човек, најокретнији створ, да од толико начина не можеш наћи ни један да одржиш свој живот?

Али ми видимо да не траже зајма они који немају од чега да живе, јер њима нико и не поверава ништа, него узајимају они људи, који се упуштају у велике трошкове и одају пустој разметљивости, који служе женским страстима. Дај ми, вели, лепу хаљину и златан ђердан, купи деци пристојно одело, па и слугама шарене преобуке, сто нека је господски окићен. Тај који тако слуша жену, оде ономе који ради с новцем, и пре него што је потрошио једно које је узео, прима на врат нова господара, заплеће и себе и повериоце, чиме забашурује и чини да се не види његова кубура. И као они који имају водену болест, што изгледају дебели, тако и он прави се да је у добру, вазда узима и даје, новим зајмом плаћа стари и за то што непреставо грца у дугу, изгледа да нешто јесте, те му људи и даље поверавају. Даље, као они који у колери повраћајући оно што су појели, и пре него се са свим ишчисте другу храну гутају, па опет бљују с муком и грчевима; тако и они који плаћају камату за каматом, и пре него што се очисте од једног дуга у други се уваљују, само се мало времена с туђим размењу, да после и за својим рођеним цикну. О колико је њих упропастило се с туђим новцем! Колико на сну богатих на јави су праве пропалице!

Но многи, вели, помогли су се зајмом. Но више њих су, ја мислим, метнули себи омчу на врат. Ти само гледиш на оне који су се помогли, а оне који су се угушили не бројиш, који не могући поднети срамоту да не плате, волели су издахнути на конопцу него срамотно живити. Ја сам видео муку и жалост, где слободну децу вуку на пазар за дугове очине. Немаш ли да оставиш својој деци новаца? Не отимај им слободе богодане. Са-

чувај им то једино благо слободу, аманет који је и теби остао од твојих родитеља. Нико ме се не наругаше за сиротињу његова оца; али дуг очин одводи дете у тавницу. Не остављај обвезнице као проклетство очино које пада на децу и на дечију децу.

### ПЕТА ГЛАВА.

Ови савети, које светитељ даје сиротињи и неби били нужни, да нису нечовечни они који имају, и који неће да чују заповест еванђелску, да задуже Бога него цеде сиромаша и још му већма отежавају живот, а тиме губе и своју душу.

Ви, богати, чујете како ми светујемо сиротињу за то што сте ви нечовечни: боље нека потрпе у нужди него да се уваљују у дуг и у камату. Али да ви слушате шта говори Господ, не би биле потребне ове речи. А шта говори Господ? Дајите у зајам онима од којих се не надате да ћете примити.\*) А какав је, вели, то зајам коме се не надамо да ће се вратити? Проникни значење реченога, па ћеш се задивити човекољубљу законодавца. Кад даш сиромашу у име Господње, то је и дар и зајам; дар је, јер се не надаш да ће ти вратити, а зајам је по великодушности Господа који плаћа за онога, и који примивши мало преко сиромаша, много ће за то вратити. „Господу позајма ко поклања сиромашу.\*\*) Зар не волиш да ти је јамац Господар од свега да ће ти се платити? Од богатих људи у граду кад ти се који подвезе да плати за другог примаш јамство, а не пристајеш за сиромаша да ти Бог плати? Подај новац који ти и онако лежи забадава и не оптерећавај га добицима, па ће обојици бити добро. Твој ће новац бити на поузданом месту, а онај који узајми лепо ће се користити. А ако тражиш и камату, задовољи се оним што ти да Господ. Он ће платити камату за сиротињу. Ослони се на милост онога који је у истину милостив. Јер што ти узимаш, то премаша сваку нечовечност. Ти се помажеш од несреће, богатиш се сузама, гола давиш, гладна бијеш; не ћеш ни мало да се сажалиш, не помишљаш да ти је брат онај који пати, него још називаш човекољубљем оно, што од њега отмеш. Тешко вама, ви, који зовете горко слатким, а слатко горким,\*) и који кажете за нечовештво да је човештво. Нису ни Самсонове загонетке биле такве, које је био задао гостима: „Од онога који једе изиде јело, и од љутога изиде слатко,\*\*\*) и од немилостивога изиде милост. Не бере се с трња грозђе, нити с чичка смокве, нити је камата милост. Јер свако зло дрво родове зле рађа.\*\*\*)

Они који узимају по један на сто и они који узимају по десет на сто (имена страшна и чути) — долазе сваког месеца на ишту као они бесови што муче људе, нападају на сиротињу кад год се мења месец. Зла наплата и по једног и по другог, и по оног који даје, и

\*) „И ако дајете у зајам онима од којих се надате да ћете узети, каква вам је хвала?“ Лука, VI. 34.

\*\*) Приче Солом. XIX. 17.

\*) „Тешко онима . . . који праве од горкога слатко и од слаткога горко.“ Исaiја, V. 20.

\*\*) Књига о судијама XIV. 14.

\*\*\*) Мат., VII. 16, 17. По родовима њиховијем познаћете их. Еда ли се бере с трња грозђе, или с чичка смокве? Тако свако дрво добро родове добре рађа, а зло дрво родове зле рађа.

по оног који прима; није пробитачна за кесу, а другоме није пробитачна за душу. Селак, кад ускине влат, не тражи још под њим семена, а ти збираш и род, и не одустајеш од главнице. Ти сејеш без земље; а жањеш без семена. Но не знаш коме збираш. Онај који плаче за каматом ту је; а ко ће трошити то што ти грабиш не зна се. Ко ће рећи да ли ти не течеш да се други размеће, а на себе товариш само зло и неправду.

Који дакле хоће да му узајмиш, не одреци му, и не дај твој новац на добит, да би се научивши из старог и новог Завета ономе што је корисно, могао надајући се добру отићи ка Господу, да тамо примиш плату за твоја добра дела у Христу Исусу Господу нашем, коме слава и сила у векове векова. Амин.

(Наставиће се.)

## Б Е С Е Д А

на велику Госпођу (Успеније Богородице)

говорио на дан храма у манастиру савини 1885.

О. ЈЕРОТЕЈ ЋОРДАН.

С плачем се рађамо на свет овај; с плачем понављамо и бригом живимо на свету овом; с плачем одлазимо са света овога. То је истина, коју ми сви добро познајемо. Дете чим се роди, с плачем и јецањем прати први долазак свој у свет; погледај пак човека кад умире па ћеш видети, како се обично с тугом раставља са света овога. А да у невољи и патњама живот проводимо, треба ли о томе доказивања, када сви ми људи, који више који мање имамо се у животу своме са доста, предоста незгода борити? Потреба, болест, труд, грижња, немир, свађе, незлога, то су невоље, које друштво људско обично тлаче. Лако Бога увредимо, лако душу своју огрешимо, лако неправду ближњему наносимо. Све су то незгоде, све невоље и патње. Пак како бива, Боже мој, да баш ми људи толико страдати, толиким незгодама и патњама подложени бити морамо — ми људи, који смо синови Божији, који смо извршнији од сваког другог створења на земљи?

Јест, браћо моја! Бог створи у почетку човека, који није знао за невоље, за патње ни за грех. Али, чим Бога увреди и грђе се од скота Богу незахвалан показа, праведно наиђоше на њега све те тешке последице. Но ви питате овде: зар није Бог премилостив, зашто дакле да нас не помилује? О, милостив је он и премилостив, и слеп је сваки код очију, и душа је окорела у греху свакоме, који би се посумњао о милости његовој према нама. Он, ако и грешимо, неће ипак да у невољама душе и тела пропаднемо, него даје нам сва средства и начине како да себи у томе помогнемо. Али, ако ипак нећемо да га послушамо, нећемо да прихватимо средства ова и начине, које нам за срећу и спасење наше пружа, зар зато да кривимо Творца свога, а не себе, нашу опаку нарав, наше неваљале страсти? Има ли светијих и праведнијих истина, него што су истине, које нам Бог у јеванђељу, у светом закону нашем православном даје и предлаже? Истине, којих да се држимо, земљз би ова други рај била, љубав и братска слога цветала, а кроз то и душа би нам сваким бољитком напредовала. Пак опет поред свега тога, што се премноги Христијани обично не обзиру на закон божији, шта више, рекао бих, хотимице и навалице преступају га и греше, премилостиви Бог ипак желећи спасење својим људма, дао нам је још у помоћ Светитеље и Угоднике своје, да се они молитвама својима код Престола Његовог моле за нас; између којих дао нам је као највећу заштитницу и окриље саму Пречисту Матер своју, Преблагословену Дјеву Марију, чије славно Успеније, ево удостојено се у здрављу дочекати и данас светковати.

Преко 100 милиона православне браће наше по свету слави данас и радује се празнику овоме; али, за свету цркву ову, за духовнике ове света задужбине, за парохијане ове и за народ особито целе општине Новске — још је већи и радоснији празник с тога, што је дан овај, дан храма, дан славе овога манастира, што су га стари побожни калуђери тешким трудом основали и посветили великој небесној Царици и Пречистом Успенију њеноме. Добро су познавали они велику моћ њену код Бога, и како она нама грешницима, који се с великим невољама бо-

## М И С Т А К.

### НА ЋУНТИРУ.

Да, збиља, — а знате ли ви, где је Ћунтир?

Који су ишли у Харкањ, да се лече од реуме и подагре, они ће можда и знати, али ви остали читаоци моји, ви тешко да знате, где је Ћунтир?

Хм, хм. . . . . Па како да вам обележим што јасније то место?

Знам већ!

Ви, драги читаоци моји, ви сте за цело чули за — виљанско вино, а ви, лепе читачице моје, зар ни када нисте чуле, где кажу, — „отишла би на Аршањ!“

Но! па из Виљана кад пођемо друмом, па обиђемо онај стрменити брег, на коме виле и вештице сваке младине коло играју, онда нас, као свећа, прав пут води у Шиклуш, тај стари град српског деспота, Стевана Штиљановића; а на четврт сатхата пре по што у Шиклуш стигнемо, по сред равних њива, с десне руке нам се, на пушкомет од друма, подигла висока хумка, и та хумка, ето, зове се Ћунтир.

На врх хумке те стоји дрвен крст, а под њиме се виде стене од гроба светитеља српског, деспота Стевана Штиљановића.

Ех, баш нека је хвала виљанскоме вину, и ономе игралишту вила и вештица, матором Аршању, што сад бар знате, где лежи Ћунтир.

Ћунтир је Србину свето место. Има томе већ више од триста

година, како народ српски сваког првог августа полази гроб светог деспота свога, и ту по сву ноћ пребдије.

И ја сам био један пут на Ћунтиру. Истина, давно је било; ал бих вам још и данас знао по именце казати све оне учитеље, приправнике, богослове, звонаре и остале певце, који су онда на бденију појали. У једном уху ми још и сада зуји пушта гласина тадањег учитеља сечујског, Уроша К—ћа, а друго као да ми раздире крештање колара из Титоша.

Но, ал то није све, што сам вам хтео приповедати.

Сунце је већ зашло било, кад сам ја са моји другови стигао на Ћунтир.

Код дрвеног крста, над гробом светог Стевана читају се молитве, а неколико младих учитеља и приправника натичу се у појању. Око њих стоје старци и бабе, са свећицама у руци, а под самим крстом леже болесници, које је вера у спасење довела амо, да се над гробом светог деспота помоле богу за здравље своје. До ових седе брижне мајке са оболелом нејачи на рукама, — а на двадесет корачаја даље, поскакује коло око свирца, и извијају се несташне поскочице. Даље онамо преоблаче се девојке, па довикују једна другу чак са десетих кола. Некоје се повукле у кукурузе, па се онде беле и румене, — а на другој страни неки спекулативан Шваба ударио славину у буре вина, што га ни сам није хтео пити, нит га је могао коме продати, него му је остало за ту српску славу, где га по добре новце точи. Око бурета неколико веселе браће Срба, па и Мађара из оближњих села, деру се, колико их грло подноси.

Све сам ово чуо и видео још с кола, чим смо се попели на брежуљак, па сам онда горко уздахнуо, — еј, Србине мој, зар се тако слави света успомена деспота Стевана! — Зар се тако негује православље! . . .

рити имамо на свету, од неописане користи бива, само када се право њој молимо, у нуждама и потребама заступство и окриље њено призивамо, и пресвете празнике њене особитом славом и побожношћу светкујемо.

Видећи све то, пун милења и скрушенога срца велим: Радуј се света обитељи Савинска! Радујте се преподобни оцеви свете куће ове, што сте стављени под окриље Божије Матере! Радуј се и теши православни народ српски целе општине Ерцегновске, имајући у средини својој овако дивну задужбину праотаца својих, посвећену Пречистој Богоматери, поносу, утехи, обрани и уточишту душа хришћанских! Да, пречистој Богородици, оној великој заступници, која код Бога више него анђели, пророци и светитељи за нас изградити може!

Православна браћо Срби Ерцегновске крајине! Вама данас особито управљам ове речи: Истина, ви имате по својим местима своје цркве и домове Божије. Радујем се томе од срца! Дивите се њима, красите их, својски настојте да у свему напредни и светли буду, да се намјењена цркви милостиња и завети не расипљу; јер који црковно расипље нека се не нада своме царству! Али знајте, да није доста да имате цркве, него треба да их и марљиво походите, да се усрдно Богу у њима молите. Поред свега тога не заборавите, да је манастир, црква Савинска, нови српски Хиландар за Боку нашу, за крајину ову, да је ово целе Ерцегновске крајине општа мати црква, у којој се сваки дан божије правило свршује и Богу и Пречистој Матери Божијој, опште молитве за уздржање православља, за напредак цркве, за срећу и благостање целог Хришћанства уздижу; — сећајте се свагда да је ова света задужбина и свети храм, од давних, незгодних по цркву и православни народ наш времена на овим крајевима, кроз молитве Пречисте Богоматере и ревност својих свештеника, много, премного допринела за одржање православља, просвете и народности српске. Пак када на све ово помислите, покажите — али покажите не тек речима него и делом — како се дичите и поносите, имајући у средини својој овако уточиште, које је стављено под окриље Матере Божије.

На то вас дужи благодарност према примљеним од

ове задужбине духовним и телесним добрима; на то вас позива срећа, коју морате желити својој вери православној, својим душама, својим домовима и имању своме. О, сећајте се велике заступнице Царице небеске, које свету чудотворну икону манастир овај као неоцењену светињу у себи храни; уверени тврдо, да ће вам, ако милост Пречисте Богоматере добрим делима заслужите, све и по душу и по тело сретно и напредно бити. Јер, као што рекох, њу је Бог изабрао као посредницу и велику молитвеницу за грешнике, и помоћницу у свакој беди и невољи.

Да би пак милост и помоћ њену заслужити могли, прва нам је и света дужност пресвету веру православну од срца љубити и штовати, не допуштајући да којекакве мисли и заблуде тобожњег мудролијскога света у чему оштете чистоту њену; дужност нам је љубити и штовати св. храмове Божије, у њих марљиво доходити и побожно молити се; љубити ближњег свога, радећи о миру, слози и напретку, а клонећи се свађе, немира и раздора; и у опште владати се онако, како св. закон наш заповеда; онај закон, што га је божанствени Син њен Исус Христос установио и безценом крвљу својом на крсту посветио; закон, који нам отвара рајска врата.

Пресвета дево, мати Богородице, велика небеска Царице, утехо и помоћнице наша! Благослови православни народ српски, народ твој, који се овде данас на славу имена твога сабрао, и који од тебе, као од Богоматере, помоћи и благослова проси, — благослови га, о пресвета мати, утврди га у вери, и приуговори му блаженство вечно, које сви жељно очекујемо. Амин.

### ДА Л' СУ БИЛИ СРБИ ИЛИ ГРЦИ,

оних 8 митрополита, што 1766. г. молише за укинуће пећке српске патријаршије?

Одговор г. архимандриту Нитифору Дучићу, на његов „Одговор на кућења и клеветања“.

Од В. С. Д.

Исца чланка у 62. Гласнику: „Ко је наследник пећке патријаршије?“ (Наставак.)

Кад се узме, да је заклетва Ђаковићева понајјачи доказ у погледу доказа, да карловачки патријарх није

Молитву сам одстојао. до душе, до краја, али морам признати да се — нисам могао богу молити. Тиштао ме је ужасно онај приказ, што ми се на први поглед на Ђунтиру указао, па тај силни терет, што ми је душу био притиснуо, није дао молитви, да ми из душе полети.

Под тим теретом врзле су ми се свакојаке мисли по глави. У памет ми долазише она времена, кад су света места били стојери православља, куд је Србин, жедан науке спаситељске, гомилама полазио, да се учврсти у вери прадедовској, — а где, у што се сад извргоше та света места! — Кога је жута бољетица каква догнала овамо, тај се моли, да му бог отклони бољетицу; а што год је чилог и здравог, то ти ни једно и не помишља на молитву! Па шта ли је ту скупа времена прохарчено, колико ли здравих руку од посла на дому отргнуто! — Али, шта брани ћерка, што јој је бабо, можда баш из вршаја, које упрегао, да их гони на три и четир миље, само нек се она пред светом покаже, како уме зулофе наместити, — а баби није жао два најскупља дана продангубити, само нек му је ћерка виђена на Ђунтиру. —

Док сам тако размишљао о тој српској „слави“, један пријатељ ми се дотакне рамена. Осврнем се к њему, а он махне на мене главом у знак, да се кренемо даље, јер је молитва већ свршена, што ја у осталом нисам ни приметио био.

Пођем ћутећи за њиме, и гурасмо се кроз светињу, док не доспесмо под медањачку шатру једног пријатеља нашег из Шиклуша. Ту се нађемо са још неким пријатељима, поздравимо се, и — по обичају — запитамо се за „јуначко здравље.“ Моје друштво оде онамо, где коло игра, а ја останем под шатром, седнем на сандук, и пођем даље размишљати о Ђунтирској слави.

Што смо дубље улазили у ноћ, то се све већа граја дизала на Ђунтиру. Мени се већ било досадило слушати ту неснасну вику и ларму, па предложим, да се кренемо кући, али то се није дало ни замислити, јер на Ђунтир горе води само један, и то врло узан пут. На врху брежуљка је пространа ледина, а око ове свуда кукуруз. Ледину су сву прекрилила кола, па док се не крену она, што су најближа путу, дотле нема ни разговора, да се ма која друга могу кренути. А она прва, па онда и она последња ће се кренути тек — кад сване!

Мој пријатељ, што је продавао медањачке, смилује се на мене, спусти стражњи део шатре, баци бунду преко два сандука своја, и ја се извалим лепо на бунду, да спавам; а он је ходао горе-доле пред шатром, јер је ретко већ долазио ко, да што купи.

Истом да сведем очи, ал иза шатре ме трже глас:

— Лука, јеси л ти?

— Ја сам.

— Еј, триста му мука његових, сад нам је дошао шака!

— А, тај неће више обилазити туђе комшинице!

— 'оћеш ли бити уз мене, Лука!

— Ево руке, Лазо! — и за тим чух, како удари длан у длан.

— Ноћас ће бити крви!

Шта, наопако! Ови хоће да се крве! . . . То не сме бити! — помислим у себи, па ћипим са сандука и потрчим, а мој домаћин стаде преда ме, па ме уплашено запита, шта ми је?

— Овде хоће неки да се туку, да се крве! — повичем ја.

— Па нека их; пустите их, нек се кољу, кад су луди! — рече мој пријашко.

наследник пећке патријаршије, и да Ви нисте за тај доказ знали у јесен 1883. г., а већ сте — по Вашим речима у 38. бр. „Стражилова“ — у то време спремали поменућу Вашу расправу: онда се из тога даде још напред пресудити, каква ће морати бити историја наше цркве, на којој Ви већ 10 година радите!

По Вашем горњем тврђењу, и не би могло бити књижевног плагијатства, јер сваки би такав плагијатор, кад би се у плагијатству уватио, могао рећи: извори су јавни и сваком приступачни, те сам их ја употребио, као и писац, који ми подмеће плагијатство.

Истина, извори могу бити за какву расправу код два писца, једни и исти, но из појединих ситуација, може се ипак оригиналност или плагијатство једне или друге увидети, а пошто се баш наше расправе, не само у главним наводима, него и у многим ситуацијама слажу, које се ситуације несу могле наћи ни у једном извору, него су се могле изрећи само на основу субјективног имена пишевог; то сваки на први поглед, ко прочита једну и другу нашу расправу, мора увидети, да је једна од њих двеју плагијат, а да моја није плагијат Ваше расправе, то Ви и сами не тврдите, дакле, онда мора Ваша бити плагијат моје, као што сам ја тврдио и тврдим.

И писцу оцене 62. Гласника у 29. бр. „Јавора“ о. г. пала је у очи велика и превелика сличност поменутих наших расправа, а да и не спомињем, како су се згледала она господа чланови одбора за историјске и државне науке, која су знала за моју расправу, када Ви у седници од 3. Јануара 1885. прочитасте Вашу расправу.

Пре но што је Ваша расправа изишла у 60. Гласнику, већ су гдекоји и са ову страну Саве, знали за поменути Ваш плагијат, за који су плагијат чули баш од саме оне гг., који су не хтевши Вас сачувати од срамоте, која Вас може и која Вас је и постигла због тог плагијатства, кад Ви сами имадосте толико дрскости, да претпоставите, да они на први поглед неће увидети плагијатство Ваше расправе, гласали, да се Ваша расправа прими за Гласник.

Кад Ви у поменутој Вашој расправи, не употребисте ни један други историчан извор и доказ, ког ја нисам у

својој навео, онда је заиста, мало дрска, да не речем што друго, Ваша тврдња: „а овамо не зна ни све изворе за историју!“

Даље рече г. арх. Дучић, како сам га ја мојим нападањем и багателисањем његовог 28-годишњег књижевног рада, изазвао, да и преко воље каже, како се на тај његов књижеван рад, на који се ја бацам дрвљем и камењем, позивају у својим књижевним и научним радовима доста домаћих и иностраних писаца и прослављених стручњака, те и неке од њих поименце наброја.

На ово тврђење г. арх. Дучића, одговорићу у засебном чланку, у ком ћу се постарати, као што рекох, да цео главнији досадањи његов рад мало претресем, те из њега ће се моћи увидети, дал ја имадох право, што у 31. бр. „Стражилова“ за њега рекох са г. др. Владаном: „Ја нисам видео човека, да са тако мало умнога капитала, знаде на књижевном пољу истерати онако зеленашки интерес, као што га истера г. арх. Дучић“, или је та моја тврдња била нападање и багателисање досадањег Вашег 28 годишњег књижевног рада.

Даље рече г. арх. Дучић, да он има априлску и мартовску конвенцију у верним копијама с оригинала, а не да је о њима говорио, као ја по: „Narodnim Novinama“ и „Pressi“.

На ово тврђење одговарам г. арх. Дучићу ово. Верујем, да данас имате те конвенције у копији с оригинала, но позитивно тврдим, да их нисте имали и тада, кад сте поменућу Вашу расправу писали. Из Сарајева су се да бегме за 5 недеља исте конвенције лако добити могле. Но нисам рад, да о овоме испричам све оно, што сам из сасвим поузданог извора дознао.

Допустите ми, да Вас запитам још нешто, пре, но што прећем на одговор Вашем одговору из 39. бр. „Стражилова“.

Ви у 60. Гласнику рекосте и ово: „Како овдје није мјеста, а није ни потребно, да претресам ову историју српске цркве од њезина постанка до данас; ни да пишем опширну академијску расправу; разумије се само по себи, да се нећу ни освртати на све, што има у Милашевој брошири. Тијем прије, што је он узео у помоћ чак и

— Бог с вама! Где би ја то допустио! — рекох, и пођем око шатре, а мој пријашко за мном.

Кад за шатру, — а онде већ никога. Ноћ је била мрачна, а за шатром ни где свећице. Не видиш ништа, само чујеш, како коњи грискају зоб.

Вратимо се под шатру, а мој домаћин ме опомене, да се ни када не плетем у распре момака, јер могу ја извући лутрију.

Нисам баш врло слушао ту његову опомену, него се извалим опет на сандук; ал ми је та немила појава са свим раз-била сан.

Не потраја дуго, а за шатром се опет чује разговор.

— Јао, Јело, јеси л ти виђела Лазу, како је закрвавио очима? Чисто ме га је страх погледати. Да кажем да је напит, — није; ал ја га нисам још ни кад тако страшног виђела.

— Баш сам и ја мислила, теби то да кажем. Ја не знам, шта му је? Отоич га питам, — брацо, шта је теби? — а он се избрекну на ме, што ни кад није. Од један пут ми се стегло у грлу.

— Бар да је ту твој бајо, па да га зове кући, јер ја се врло бојим, да му шта не буде.

— И ја ти се бојим, Смиљо; ал знаш ли ти, шта ће то бити?

— А ко би то знао?

— Јеси л ти виђела вечерас Стеву Хајдуковог из Бремена?

— Уј, та виђела сам га, — ни кад га моје очи не виђеле!

— Лазо се, виш, изузео на њега, још кад смо оно у Болману били на слави, па кад ти је Стево купио колача.

— Ни из Болмана их нисам изнијела!

— Та знам, друго; својим очима сам гледала, кад си их

чича-Симиној дјеци подијелила. Ал шта ћеш, кад Лазу и то боли, ако само који момак погледи на те.

— Еј, несретнице мене! Што сам и примила оне колаче, — Дунав се бог д'о зајазбио ш њима!

— Дјевојке, јесте л ви то? Смиљо, Јеленка, јесте л ви? — зачу се и трећи глас.

— Ми смо, Јованка — одговорише обе кроз плач.

— Хајд'те брже, јер неће бити добро!

Ја ћипим опет са сандука, ал станем, да чујем, какве је гласе Јованка донела.

— Шта је, говори!

— Баш сад ми каже наш Лука, како се Лазо завјерио, да Стево Хајдуков мора ноћас погинути. А ено их, ће се већ препиру.

Ја потрчим опет на поље, ал док сам пребатргао преко некаквих ужета, буренцади, тачака, и шта ти још није било под медањачком шатром, — дотле је већ нестало и Јеле, и Смиље и Јованке. — Ја хтедох онамо, где је највећа гунгула била, ал мој пријатељ ме и опет задржа. Није чудо, што је ва век ходио са своји медањаци по вапарима и црквеним славама, ал њему то није било ни шта, што се ту спремају, да се туку и убијају. Па бар да који од мојих пријатеља дође. Ал и ови се завезли негде у весеље; — не би их нашао, да их свећом тражиш! Шта сам могао, да чиним? — Од муке удесим кораке са мојим премудрим домаћином, па хајд' горе-доле испред шатре, а сваки час сам застајкивао и пазео, кад ће се почети битка и окршај?

Нисмо се дуго шетали, кад — ал отуд, иза шиклушких планина потмуло зазвижда ветрина, а у исти мах се указа тежак, црн облак.

васеленске саборе, да с њима доказује илузорно наследиство пећке патријаршије карловачком патријарху!

Ја нећу, да идем тако далеко ни дубоко у старину, као г. Милаш, а немам ни потребе за ово питање, које није старије од 1690. и 1766. г.“

Кад пак г. Милаш у својој брошири није ни претресао историју српске цркве од њеног постанка до данас, него је тек нешто из ње навео овамо од 1690., а што је навео неколико правила васеленских сабора, то их је навео за то, да њима докаже, да на основу једне народности босанске са карловачком црквом, и на основу окупације, коју он сматра као анексију, босанска црква треба да потпадне под карловачког српског патријарха; него сам то ја у неколико чинио у својој расправи у 62. Гласнику, испричав I. Ко је утврдио у српској држави православну веру и зашто? II. Ко је установио у српској држави српску архијепископију и зашто? III. Ко је установио у српској држави српску патријаршију и зашто? IV. Како је постала данашња архијепископија карловачка и српска митрополија и зашто? Зар се онда и из тога не види очито, да сте Ви почели да пишете Вашу расправу, печатану у 60. Гласнику, тек онда, пошто сте прво прочитали моју расправу, коју сте примили 15. Децембра 1884., и која је печатана у 62. Гласнику?

## II.

Да пређем сад одговору на одговор г. арх. Дучића из 39. бр. „Стражилова“.

У истом рече г. арх. Дучић, да не стоји моја тврдња, да су са патријархом Арсенијем III. пребегли и сви српски епископи, и да се моје тврђење у погледу постављања Калиника за патријарха, не може примити за истинито, пошто је Калиник био Србин а не Грк, родом из Скопља, где и сада Срби живе, и пошто су са патријархом Арсенијем III. само два или три епископа оставили своје епархије и с њима пребегли, а не сви као што ја у својој расправи рекох, те ме позива, да именујем све оне епископе, који су са Арсенијем III. пребегли, да фактима докажем, где су толики пребегли српски епископи

живели у Аустро-Угарској, како и где су помрли, а уједно ме пита: одкуда су дошла она два грчка епископа, која су са Калиником дошла и изабрала га за српског патријарха?

На ово тврђење одговарам г. арх. Дучићу ово. Верујем, да бих Вам као писцу српске црквене историје, врло велику услугу учинио тиме, кад бих Вам могао, на сва Ваша стављена питања позитивно и са неопоривим фактима одговорити; но пошто Вам на њих не само не могу ја, него за сада нико позитивно и са неопоривим фактима одговорити, према досадањим изворима: то се задовољите и са овим одговором, а штовани читаоци овог листа нека пресуде, чији су разлози „основани на истини“.

У XXIII. Гласнику на стр. 250. стоји: „И ва то лето 1696. приде патријарх Калиник грк и седе 8 престол по ѿпадших татарѡв. Обрете пѣст и со царевим бератом ѿтверждѣнъ бист на престол приведе два архіереа грчаска и поставише его патријархомъ србскимъ.“

У XXXV. Гласнику на стр. 75. стоји: „Тогда сеи вишеречени блажено оусопшии патријархъ Арсеніе третіи, со Елико возможе богатѣишимъ и первѣишимъ народомъ своимъ ѡбеже во Хѣгарію землю подъ властѣ римскаго цесара Левполда перваго“, а на стр. 76.: „Тои оубѡ (т. ј. Калиник) понеже патријархъ со веѣми архіереи уишѣл из Турецкія, самъ яковъ мудри доволно, восприѣи тѣтлѣ и потврѣженіе пахріяршеское на себѣ чрезъ везира тѣгда бившаго ѣуприлиѣа. И сіе оубѡ сотворилъ да спасетъ народъ прочи изоставшии яковъ же и бистъ за не таки повелѣніе оупросилъ народъ къ тому: да не робится и не губится“.

Па кад се у XXXV. Гласнику вели: да је патријарх Арсеније III. пребеглао у Угарску (а не у Аустро-Угарску, као што Ви погрешно пишете), са „Елико возможе богатѣишимъ и первѣишимъ народомъ“, (сиротиња раја није хтела бегати, него се завукла у гудуре) онда се за речи из XXIII. Гласника на стр. 250. „светеишиже патријархъ ѡбеже ѡбдимъ са васеми православними“, не може рећи, као што Ви рекосте: „кад би то била истина, онда не би имао коме бити патријарх у Пећи ни мој Србин, ни ваш Грк (т. ј. Калиник)“, пошто је патријарх Арсеније III. у истини само са целим „богатѣишимъ и первѣишимъ

— Брже под шатру, јер сад ће бити олујине! — рече мој пријашко, па стаде спуштати шатру, и везивати је за кочиће, да је ветар не однесе.

Ја се у часу створим на моме лежају. Мој пријатељ није ош ни повезао све рогљеве од шатре, а олујина погаси свеће на ђунтиру. Удари плусак, као из кабла. Метеж, вриска, ларма до неба се подигла! Кровишта ни где ни каквога, осим кола и три-четир медањачке шатре, а светиња сав ђунтир прекрила. Свако је радо, да је крај свога, па се из стотине грла довикују, ал баш за то и не чује једно друго. Удари и грмљавина, мислиш, небо се пролама. Медањачке шатре се за тили часак напунеше, — све једно преко другог се вере. Тренутак — два, па не чујеш више ни гласка човечијег, — само чујеш грмљавину, и кишу, како бљужди.

Ја сам, до душе, лежао на својој таборској постељи, али онако, као онај Циган, што је зими скупио циганчад, да легну на њега, да бр њима не буде зима. Незгоде је било и сувише, а није прошло ни без разних примедба. По разговору сам приметио, да су се случајно све саме женске слегле под нашу шатру, још само да се могло бар разабрати, јесу ли девојке, или су све саме ујне и стрине?

У један мах ми превуче једна руком преко рамена, па кад ме нађе лежачива, примети ми: „Мајсторе, ниси добар домаћин. Устај, па пусти мене тамо. А кад дођеш к нама на славу, у чистој соби ћу ти намјестити кревет.“ —

Могло је бити два сахата после по ноћи, кад је престала киша, и опет се лепо разведрило.

Момци и девојке измилише испод кола и шатри, као мишеви из рупе, па ударише из нова у коло. Запалише се свећице, и ђунтир, за тили часак опет оживи. Изновице се захори певање и подвикивање, а онамо, где се вино точи, и препирање се настави.

Дао бог, те је тако кратка та летња ноћ, иначе не знам како би жив зору дочекао? Као заробљеник, лежао сам под медањачком шатром, а мој домаћин, као да ми је стражар, шетао је и опет горе-доле испред ње. Моји другови су мене ваљда и заборавили, — ни један, да ме обиђе. У свитање замолим мога домаћина, да пошаље кочијаша свога по њих, и овај их, за једно по сахата, заиста нађе, те онда хајд' к нашим колима, па да се крећемо кући.

Што имадосмо хаљина на коли, то је све било скроз и скроз мокро, ал мени је то најмања брига била, само кад ћемо већ један пут кући.

Кола су нам, на срећу, близу пута била, те чим се њих девет ил десет кренуло, од мах је на нас дошао ред. Са ђунтира се само тако може отиснути.

Кола се за коли спуштају узаном путањом, а онамо где се пије, још једнако траје банчење и врева.

Тек, да се спустимо на равницу, — а горе на ђунтиру пуче самокрес, и подиже се до неба јаук и ларма. Мени одмах паде на памет она завера, што је Јованка својим другарицама за шатром открила, па хтедох натраг, ал то се ни како није могло, јер кола са брежуљка једна друга потискују. Нит их можеш зауставити, нит сврнути са узана пута, јер овај је са обе стране опшанчен.

Једва сам дочекао, да стигнемо на друм. Ту заустависмо кола, да дочекамо, шта се то збило на ђунтиру? Ал је прошло крај нас ваљда и педесет кола, док нам на послетку са једних само толико знадоше рећи, да је неко убио једног момка из Бремена, и да су четници већ везали убицу.

Мени је и то доста било. . . .

Милан Андрић.



Николе По Правилу закона Градскаго Граде 27-ме Листа 456-гъ стиха 33-гъ и По свидетелствѣ Предреченаго Архимандрита и Священника Волка вани-чтоженно бих. И понеже Убо по истомъ вишереченомъ Правилу закона градскаго тойже Грани, и Стихъ 12-мъ и 13-мъ а и По свидетелствѣ Священника Волка именувати Тестаментъ целъ непревраще се, но въдржава се, Того ради именуватимъ наследникомъ женскаго Пола под словомъ В. 80. Ф. касирѣсе, или диже се. а заповеда се Почившаго Терзіе домаћици Анѣліи а садъ Стоіа новици, да По начинъ Тестаментъ подпномъ више реченнимъ Наследникомъ Право издати и исправити иматъ. А ежелиби речена Анѣліа Противила се Нашемъ Архиепископскомъ и Митрополитскомъ Авторитатъ, и же ѿ вишняго, и его Цесаро кралевскаго Величества Намъ данъ етъ, тако ѿ насъ наасакомъ Местъ кога годъ кондициона и части би ѿни били, за въдржаване Нашего Приговора Писмомъ за свидетелнимъ и аутентишкимъ Приятелскій Приварѣчити се хоће. и Таки По начинъ томъ най Прже заповедамо кралевскаго вароша Табахаане Пощеномъ Таначъ, да найпре изъ Среде имениа Почившаго Волка Терзіе [чтое анѣліа въбещала (како именувати пощени Таначъ сведочи) храмъ святаго Димитрія, вароше Табахане црквѣ] 100 ф. извадъ, и дадъ. А потомъ что Претиче васега имениа Почившаго волка Терзіе Полакъ Наследникомъ Петръ и данилъ Павловичъ, а Полакъ Анѣліи по начинъ Тестаментъ да се издаде, ино да не счините.

Дато іаже врхъ.

Мойс. Петровичъ с. р.  
(м. п.)\*

#### XIX.

Сентандрија 23-ог Дец. 1726. Архиепископ Мойсеј Петровић укорава Табахански српски Танач, што његов „Архиепископскій и Митрополетскій приговоръ заедно и заповедъ“ не извршује, него на вољу оставља Анѣлији покојнога Волка Терзіе домаћици — тој безобразници и преступници његове заповеди — хоће ли ова Архиепископски Приговор обдржавати или не? С тога поново заповеда Табаханском српском Таначу, да његов — Архиепископски приговор изврши.

Пощени Таначъ.

Пощенородній Господаръ варошки Бировъ, Гедри ешкѣти и кметови. Нам въ доѣ Свѣтъ чеда любезная и вазделена.

Чрезъ Сего Данила Павловича извещеніе есмо Примили; что надлежитъ за веће осѣненъ стваръ, за тастаментъ почившаго Терзіе Волка неговъ бившю домаћицъ Анѣлию, а садъ Стояновицъ Прошлеи неделе По бжествней Литѣргіи на Пощени Таначъ Призвавшю Нашъ Архиепископскій Митрополетскій Приговоръ, заедно и заповедъ ѿ чатилистеой и Поредъ Начина тога Питали сте хоће ли она обдржавати или не; Накоіе ѿна Поменѣта Анѣліи ѿговорила, да ной ніе задоста но далше на славномъ Магистратъ свою Претензію хоће чинити. ніе чѣдити се ной Престѣпници заповедей нашихъ и безобразници, но имамъ чѣдити се Вамъ: да Ми властномъ и Авторитетомъ цесаро кралевскимъ величествомъ намъ данимъ Вамъ заповедалисмо чтобисте ѿ предреченаго Терзіинога имениа По начинъ въбещана анѣліина на црквѣ Вашѣ На и прже из среде 100. ф. да сзмете. А потомъ По начинъ Терзіинога Тестаментъ свега имениа Полакъ Анѣліи, а полакъ наследникомъ да разделите, и назнаменѣте нима, да би ѿни Потомъ кодъ Славнога

крѣстѣха Своие ѿбично исправленіе могли имати. а ви иноносно чинилисте, и ѿстали сте на волю неинъ; из кога ѿвакога начина види се да Последѣте ней, а Моє заповеди иноноспимъ ѿбразомъ на странѣ ѿложѣте. ѿбаче имаюћи ѿ васъ Промотреніе, что би Вамъ Пощени Таначъ у вечно зазорство кодъ Магистрата не довео; а бих ной реченоє брезобразници довольно законтентираѿ. Того ради Поредъ начина тога првога Приговора, ѿ заповеди, на рѣчѣмо иза поведамо найпрежде на црквѣ 100. ф. да сзмете, а потомъ Наполе васе разделите, и стране назнаменѣте, да би ѿни могли Учинити свое исправленіе кодъ крѣстѣха, докле смо и ми овде. И како бѣдете Учинили вестъ намъ Сатворите и Сотимъ остаю

Вашего Пощенородіа

У светей андреи 28 гъ васехъ благи желатель.

Декемріа лета 1726. Мойс. Петровицъ с. р.

Писмо ово у форми мислинога писма савијено с једнимъ омањимъ печатомъ Арх-мкимъ, има овај атресъ: „Пощенномъ Таначъ, и Почтеннородномъ Гдрѣ Ефимію Петровицѣ кралевскаго слободнаго Бѣдимскаго вароша Табахаане варошкомъ Бировъ, и Гдромъ Ешкѣтомъ и кметовомъ Нашимъ ва Дсе Свѣтъ чедіамъ любазнимъ и вазделенимъ. У Табаханъ.“

М. Л.

(Наставиће се.)

### ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГА НАРОДА.

Приопћио из своје збирке Дионисије Миковић настојатељ М. Бање  
I.

Писмо св. Петра Цетињског.

(М. П. српс. грб.) „Петаръ Божією милостію православни митрополитъ Черногорски, приморски, Скендерски и прочимъ.

„Какъ придоше къ мнѣ, Андриана и Анѣа жене Андриє и Димитриє Ћираковића, поради некога несогласија междѣ ими, и такъ ѿ ихъ помирихъ, и истѣ браћѣ Андриѣ и Димитрија, да стоє с миромъ и да живѣ с любовью по правои брацкои любви какое достоинство, такъ ѿ исте двіє Стерве. И да немаю помѣтити ни свадити вишереченѣ браћу. А комъ би се наша од ѿве двіє Стерве те ради метала и чинила мѣтню междѣ ѿвомъ браћомъ, али оне една дрѣгѣ задисвали, по власти свіше мнѣ даной таква да бѣде проклета, аколиће живѣти с мирѣ, да бѣдѣ благословени они и пыхова чада.

На 16. Новембра 1793. с Риењ.

Владика Петаръ Петровицъ с. р.“

#### II.

Писмо Руског пуковника Никитѣа.

„На велику прешу! У Котору на кѣ (22.) Марта 1814 на г. (3.) уре по поноћу.

„Благороднимъ Гдамъ Капетаномъ, и Главаромъ Честне комунитати Рисанске.

„Юначна и Любезна момъ Браћо на Оружіє!

„Увѣріо самъ васъ Господо да дворъ Русійскій люблѣни одъ више ове провинціє неће нихъ никоме другомъ пушитъ. Разуміо самъ съ моіємъ великіємъ зачуѣнѣмъ, да Гдинъ Ћенералъ Милутиновићъ хоће таиѣатъ за трећи путъ да улѣже у ову Провинцію безъ ніеднога разлога, и сасвиємъ протестиранѣмъ, щосмо нѣму формално, и толико путахъ учинили у име Нашега Цара великога Александра. Не можемо домислитъ се за кои се узрокъ онъ миче, него да е ово една самоволностъ истога Ћенерала, и да съ оваквіємъ нѣговіємъ чинѣнѣмъ мисли добитъ заслугу предъ нѣговіємъ Дворомъ.

„За непушитъ да изврши онъ таква неспоредна нѣгова наумѣніа, нарећуемо у имѣ нашега великога Цара

\*) Печат је арх — Митри — у величини садашњег 4 новчића, и држимъ да је исти који се и сада употребљава. На полеђини горњег документа ово се чита: „Екстрактъ Архиепископског суда“.

Александра свиѣма Ришанима кои су сачували своѣ Отечество подъ славодобитнѣмъ Барикомъ Російскѣмъ да опетъ скочу у махъ на Оружіе, и да дођу безъ нїеднога одоцнїи у Тиватъ, и да сваки донесе собомъ що више може хлеба, ћеђу ихъ и безъ нїеднога юнака чекатъ свакако съ вама Главарима у едно за све више чинитъ видїетъ нашему премилостивому Цару Александру своју велику вѣрностъ и усердіе.

Полковникъ и верховни заповїедникъ военни одъ двїе соединѣне Провинціе

Н и к и ч ѣ .“

„П. П. Ви ћете повестъ вашу войску у Нови кодъ манастира Савинскога, метнућете најбољу уредбу у вашу войску, учините себе овога пута пощєнъ, и разумите се у сваку стваръ Гдномъ Васомъ Ђурадовићемъ какву ћете позицію узетъ, и како ћете се еданъ съ другїемъ помагатъ. а ћу бити у Тиватъ.“

## Б Е Л Е Ш К Е.

(Или камила или конопац?) Паки же глаголю вамъ: оддобѣ естъ велбѣдъ сквозъ иглины ошпы проити, неже богатъ въ царствїе Божїе внити. (Мат. XIX. 24.)

У српском преводу је овако: И још вам кажем: лакше је камили проћи кроз иглене уши, него ли богатоу ући у царство небеско. Неки богослови и знаоци словенскога језика веле, да велбѣдъ значи осим камиле још и онај на леђама дебели конопац, па да се овдје под ријечју велбѣдъ има разумјети баш конопац, а не камила. Ако се обазремо на иглене уши, природније је да се — кад је о том говор — кроз њих провлачи конопац, него ли камила. По разуму тако је. Но овдје нас буну то, што је у грчком и латинском јеванђељу на овом месту изрично споменута камила, а ово у тим језицима не може значити и конопац. Како ли је то у јеврејском? Учени богослови учинили би богословљу велику услугу кад би то разјаснили.

Сарајево 1. новембра 1885.

С. М.

(Књижевни одбор „Матице српске“) држао је 19. новембра (1. децембра) о. г. своју седницу, у којој су расправљене ове важније ствари. На основу оцєне Дра Милана Савића одбијена је песма: „Иконија“ од непознатог писца под знаком: „Перо је мац.“ — Чланак Марка Цара из Задра под насловом: „Бајрон у Италији“ предан је на оцєну Дру Милану Савићу. — Чланак Моје Медића из Земуна: „Опет неколико народних игара“ (као наставак пређашњег му чланка: „Њеке народне игре“) издан је на оцєну Ђорђу Рајковићу. — На основу оцєне Дра Илије Огњановића примљен је за „Летопис“ чланак Дра Милана Јовановића-Батута под насловом: „Грађа за медицинску терминологију“, а писцу је одређена награда од 40 фор. по штампаном табаку, с тим, да сада може на [рачун те награде] подићи 200 фор. Уједно је решено, да се та „Грађа“ прештампана из „Летописа“ у 300 примерака, од чега ће се уступити писцу 100 комада, а остатак ће се разаслати књижевним друштвима и стручњацима. — На основу оцєне Ђорђа Рајковића одбијена је народна песма под насловом: „Радецки“, коју је послао Ј. Петровић. На основу оцєне Ђорђа Рајковића нису примљене „Српске народне песме“, што их је по Бачкој скупио Лаза Летић. — На основу оцєне подпреседника Светозара Савковића примљена је за „Летопис“ трагедија у 5 чинова под насловом: „Владислав краљ угарски“, коју је написао Никола В. Ђорић. Писцу је за ту трагедију досуђена награда од 150 фор. — Приповетка са села под насловом: „Иш, туђа!“ од Милана Андрића уступа се одбору за издавање „Књига за народ“ из задужбине Пере Коњевића. — Узето је на знање писмо игумана Милутина Ратковића управљено на председника друштвеног, у погледу одређивања оцењивача за његове рукописе: „Црквена хронологија“ и „Вечити календар.“

(† Тимофеј Степанов) поседник, познат у Загребу под именом Руса, умрѣо је тамо 20. новембра о. г. у 65. години живота свога. Покојник се доселио у Загреб пре 15 година, пошто је пре тога провео неколике године у Новоме Саду. По његовом казивању био је он трговац негде у Добруци, одакле је услед гоњења турске владе морао побећи. Други веле, да је некад био калуђер. Мати му је била Бугарка а отац Рус. Говорио је руски језик мешајући га с бугарским. Иметак свој од приличне вредности (4 куће у Загребу с виноградом) оставио је Тимофеј, као што се чује, манастиру Лепавини у Славонији, под условом, да га до своје смрти ужива његова домаћица (т. ј. газдарица). Покојник ће се пренети у манастир Лепавину, где ће се сахранити на тамошњем калуђерском гробљу. Покој му души!

(У српској учитељској школи сомборској) уписало се: у I. разред 28 мушких и 15 женских; у II. разр. 17 мушких и 13 женских; у III. разред 18 мушких и 18 женских редовних ученика. Осим тога као ванредни ученици до решења школског савета полазе I. приправнички разред 3 мушка и 3 женске. Ови су се понајвише закаснили или их из других узрока није могао управитељ за редовне ученике примити. Ако и ови након буду примљени за редовне ученике, то ће ове године укупни број приправника бити 66 мушких и 49 женских, свега 115. Према томе је број овогодишњих приправника порастао са 27 душа. Приправници су сви Срби православне вере, а међу приправницама су 47 православне Српкиње, 1 је Хрватица римокат. вере и 1 Израилјанка.

## НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ:

Извјештај о православном богословском заводу у Задру за школску годину 1884—85. Година VII. — Задар, печатња Ив. Водицке, 1885. — 8 стр. 89. — У овом „Извјештају“ штампана је на првом месту ваљана расправа проф. Јована Вучковића „Учење апостолско“, а за тим долазе школске вести о овоме заводу. Наставници су на задарској богословији: Архимандрит др. Никодим Милаш, јеромонах Митрофан Шевић, јереј Јован Вучковић, јерођакон Никанор Ракетић, јереј Јован Брчић и Рикард Антуновић. Слушалаца било је у сва четири разреда свега 15, а приправника за богословију 29, од којих су 16 на задарској а 13 на котарској гимназији.

Српска књижевност прве половине XIV. века. Написао Милан С. Ђуричић. Ову је књигу наградио архиепископски сабор са 360 динара из књижевног фонда блаж. поч. владике Јанићија. У Београду, штампарија напредне странке, 1885, 8 стр. 91. Цена 1 динар.

Српска народна епопеја. Два јавна предавања Милана С. Ђуричића. У Београду 1885, 8 стр. 14. Цена 50 пара динарских.

Гетеов Фауст. Први део. Превео Милан Савић. У Новоме Саду, штампарија А. Пајевића, 1885. Цена 1 фор.

У обрану народно-црквене аутономије. Политички чланци о нашим народно-црквеним питањима, од Дра Паје Јанковића. У Н. Саду 1885, штампарија М. Димитријевића, 8 стр. 75. Цена 30 новч.

Истина. Лист за богословску науку и пастирску практику. Издају професори правосл. богословског завода у Задру. Излази на осмини половином и концем свакога месеца, почев од октобра о. г., под уредништвом професора и свећеника Јована Вучковића, који је већ стекао лепа гласа у нашој духовној књижевности. Цена је листу на целу годину 3 фор. за Аустро-Угарску, а 8 динара за Србију. — До сад је изишло три брижљиво уређена броја са одабраним садржајем.

Апостоли и Еванђеља у празничне и недељне дане преко целе године с преводом српским и са више одабраних слика из св. писма, од епископа Платона. За школску и домаћу потребу. У Н. Саду, издање српске књижаре Браће М. Поповића, 1885. 8 стр. 259. Цена 80 новч.

Литургија или наука о богослужењу свете православне цркве, за школску младеж израдио Никола Гр. Живковић, свештеник и професор на кр. реалној гимназији у Раковцу. У Загребу, штампарија Карла Албрехта, 1885.

Ђорђе Кратовац, светитељ Србин, спаљени у Софији 11. фебруара 1515. Написао М. Ђ. Милићевић. У Београду. Штампано у краљ. срп. државној штампарији 1885. Цена 1 динар. 16, стр. 130.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

ВЛАСНИШТВО, ИЗДАЊЕ И ШТАМПА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ.